Trimbos instituut

Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

Workshop MaklukZat

Handleiding voor de bovenbouw VO en MBO

NIX18
NIET ROKEN - NIET DRINKEN

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
Aangepaste wet 2
Over deze handleiding 2

Hoofdstuk 1:
Opzet van de workshop MaklukZat 3
1.1 Workshop Makluk Zat 3
1.2 Tijdsbesteding 3

Hoofdstuk 2:
De voorbereiding 4
2.1 Rol van de docent 4
2.2 Op zoek naar informatie 4
2.3 Wedstrijd 4

Hoofdstuk 3:
Aan de slag 5
3.1 Aanpak 5
3.2 Lessuggesties bij Les 1 5
3.3 Lessuggesties bij Les 2, 3 en 4 6
3.4 Lessuggesties bij Les 5 6

Hoofdstuk 4:
Tips voor de docent 7
4.1 Uw rol als docent 7
4.2 Multiculturele klas 7

Hoofdstuk 5:
Achtergrondinformatie 8
5.1 Over MaklukZat 8
5.2 Handige sites voor informatie, feiten en cijfers 9

Bijlage 1
Deelnameformulier leerlingen 10
Bijlage 2
Voortgangsformulier docent 11

Colofon 12

Voorwoord

Hoewel we zien dat kinderen op steeds latere leeftijd beginnen met alcohol drinken, is er nog steeds een groep jongeren die teveel en te vaak alcohol drinkt. Dit zijn de jongeren vanaf 15/16 jaar. De cijfers uit het 4 jaarlijks uitgevoerde HBSC onderzoek laten zien dat als deze groep eenmaal alcohol drinkt, ze dit te vaak en teveel doen.
Van de jongeren die alcohol drinken, was 25% ten minste een keer dronken de afgelopen maand. Ook binge-drinken (meer dan vijf glazen bij een gelegenheid) komt onder hen veel voor (72%).
Tussen de 12 en 16 jaar neemt het aantal jongeren dat ooit heeft gerookt snel toe van 5 tot bijna 45%. Op twaalfjarige leeftijd rookt bijna niemand dagelijks, maar op zestienjarige leeftijd is dit 14%.

Aangepaste wet

In 2014 is de wet aangepast en mag er aan jongeren onder de 18 jaar geen alcohol of tabak meer worden verkocht. Voor het in bezit hebben van alcohol in openbare ruimtes kunnen jongeren onder de 18 jaar zelfs een boete krijgen.
Om deze wet te ondersteunen is het ministerie van VWS de NIX18 campagne gestart.
Doel van de landelijke campagne is het versterken van de sociale norm ‘niet drinken en roken tot je 18e‘. De campagne richt zich op de hele samenleving, en in het bijzonder de omgeving van jongeren. Iedereen zou het normaal moeten gaan vinden dat jongeren voor hun 18e niet roken of drinken.

Over deze handleiding

In deze handleiding staat de workshop MaklukZat beschreven. Het is een activiteit die ontwikkeld is voor leerlingen van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs en het MBO.
In teams gaan leerlingen een eigen campagne ontwikkelen over het onderwerp NIX18. De teams gaan met elkaar de wedstrijd aan en dingen met hun campagne mee naar de titel ‘de beste NIX18 campagne’. Ze bedenken samen een campagne en werken verschillende onderdelen uit die ze tot slot aan elkaar presenteren.
U kunt in deze handleiding lezen hoe u aan de slag kunt met de workshop MaklukZat.

De handleiding is als volgt opgebouwd:
- Hoofdstuk 1: Opzet van de workshop MaklukZat
- Hoofdstuk 2: De voorbereiding
- Hoofdstuk 3: Aan de slag
- Hoofdstuk 4: Tips voor de docent
- Hoofdstuk 5: Achtergrondinformatie

NB. Een school kan er ook voor kiezen om een paar klassen tegen elkaar te laten strijden en de workshop grootschaliger uit te voeren. Deze handleiding beschrijft de workshop op individueel klasniveau.

Hoofdstuk 1: Opzet van de workshop MaklukZat

1.1 Workshop MaklukZat

Leerlingen maken in een team hun eigen NIX18 campagne en doen mee aan een wedstrijd. Aan het maken van de campagne is een aantal opdrachten verbonden die uitgevoerd moeten worden. Aan het einde van de workshop periode presenteert elk team zijn resultaten en roept een jury een winnaar uit.

Doelstellingen

De nadruk ligt op het feit dat de jongeren zelf eigenaar zijn van hun campagne. Ze bedenken zelf wat ze willen, op welke manier ze op zoek gaan naar informatie en welke kanalen/middelen/materialen ze willen inzetten om hun boodschap over te laten komen.

De workshop streeft meerdere doelen na:

- vergroten/ genereren van bekendheid met de nieuwe regelgeving rondom alcohol en tabak
- vergroten van het inzicht waarom alcohol en tabak pas vanaf 18 mogen worden gekocht
- bevorderen minder roken en drinken door jongeren onder de 18
- stimuleren alcoholvrije activiteiten

Opzet

De jongeren worden uitgedaagd om een pakkende campagne te maken waarmee ze jongeren of ouders weten te bereiken over de nieuwe regelgeving, de risico's van alcoholgebruik en of roken op jonge leeftijd en mogelijke alternatieven.

De campagne bestaat uit 3 verschillende opdrachten:

1. Bedenk een campagneboodschap en werk deze uit in materialen
2. Bedenk een online strategie
3. Presentatie van de verschillende campagne onderdelen aan de klas en jury

1.2 Tijdsbesteding

De workshop kan op verschillende manieren worden uitgevoerd afhankelijk van de tijd die een school heeft om te besteden aan het project. In dit voorbeeld wordt uitgegaan van 5 lessen.

Les 1: Introductie van de workshop, inleiding over de NIX18 campagne, identificatie met het onderwerp door bv laten zien van een aantal filmpjes, vormen van teams en start met het werken in teams.

Les 2, 3 en 4: Leerlingen werken in teams aan hun campagne. Aan het begin of einde van de les kan steeds de voortgang klassikaal of in teams geëvalueerd worden.

Les 5: Presentatie van de campagnes, jurering en uitroepen van de winnaar, en afsluiting van de workshop.

Hoofdstuk 2: De voorbereiding

2.1 Rol van de docent

Als docent bent u verantwoordelijk voor het organiseren van de workshop MaklukZat. U organiseert een gezamenlijke aftrap van de workshop en legt uit aan de leerlingen uit welke onderdelen de workshop bestaat en wat de bedoeling is van de wedstrijd.
Na de gezamenlijke aftrap gaan de groepjes zelfstandig aan de slag. U blijft aanspreekpunt voor de leerlingen en houdt de voortgang van de teams in de gaten.
Een andere taak van de docent is het samenstellen van een jury die de campagnes van de verschillende teams beoordeelt en een winnaar kiest.

Tip

U kunt ook contact opnemen met een GGD of een instelling voor verslavingszorg in de buurt en overleggen of de lessen in samenwerking met hen gegeven kunnen worden.

2.2 Op zoek naar informatie

Om een campagne te kunnen maken, moeten de leerlingen goed geïnformeerd zijn over de onderwerpen. Aan de ene kant is het handig dat ze beschikken over kennis over alcohol en of roken. Wat is het? Wat doet het met je? Wie gebruiken het? Waarom? Wat zijn de risico's? Zijn er alternatieven te bedenken? Wat is bingedrinken?

Maar ook: wat staat er in de wet over alcoholgebruik en jongeren, en over roken en jongeren? Hoe zit het met alcohol op feestjes waar minderjarigen zijn enzovoort. Waar mag er gerookt worden, en hoe zit het met de regels in school bijvoorbeeld?
Er is een aantal websites* waarop veel informatie over alcohol en roken te vinden is.

- www.alcoholinfo.nl
- www.rokeninfo.nl
- www.jellinek.nl
- www.zitdaterechtin.nl
- www.watziterintabak.nl

*Overigens zijn deze sites ook voor de docent handig ter voorbereiding van de lessen.

2.3 Wedstrijd

Aan het einde van de workshop presenteren de verschillende teams hun werk aan elkaar en aan de jury. Ze laten hun materialen zien en vertellen erbij wat de gedachte is achter de campagne en de onderbouwing ervan, en waarom ze denken dat hij aanslaat bij het publiek.

De jury bepaalt uiteindelijk welk team de beste campagne heeft gemaakt en legt ook uit waarom ze gewonnen hebben.
Er kan voor gekozen worden om 1 eindwinnaar uit te roepen. Er kan ook voor gekozen om deelprijzen uit te reiken aan teams voor een bepaald onderdeel. Het is heel belangrijk dat aan het begin van de wedstrijd uitgelegd wordt aan de leerlingen op welke manier ze beoordeeld gaan worden en op welke manier prijzen te winnen zijn. Zie ook de lessuggesties bij Les 5 op blz 6.

De presentatie kan plaatsvinden in het klaslokaal. Er kan ook voor gekozen worden om het grootser aan te pakken en een andere ruimte in te richten, bv een aula waarbij ook publiek kan worden uitgenodigd. Hou er rekening mee dat leerlingen hun werk mogelijk online willen laten zien, of voor hun presentatie een digiboard of beamer nodig hebben.

Hoofdstuk 3: Aan de slag

3.1 Aanpak

U kunt op verschillende manieren aan de slag met de workshop MaklukZat. Een belangrijk uitgangspunt is dat de leerlingen zelf aan de slag gaan met hun campagne en ook zelf verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de opdrachten. Dit betekent dat u een begeleidende rol heeft en de leerlingen op weg kunt helpen met de opdrachten en het proces blijft volgen. Het betekent ook dat u bij de uitwerking van de opdrachten op de achtergrond probeert te blijven om de leerlingen zoveel mogelijk vrijheid te geven om hun opdrachten te bedenken en daarin creatief te zijn.

Tip

Het zal voor sommige groepjes leerlingen makkelijker zijn om aan de slag te gaan en ideeën te bedenken dan voor andere groepjes. Het is belangrijk om daar als docent oog voor te hebben en te proberen om het proces in de gaten te houden. Het kan handig zijn om een team op weg te helpen als dat nodig is, of te blijven coachen tijdens de uitvoering.

U kunt ervoor kiezen om elke les klassikaal te beginnen en de voortgang even kort gezamenlijk door te nemen. U kunt vervolgens vragen of de teams verder kunnen, of mogelijk hulp kunnen gebruiken. Laat de leerlingen elkaar ook tips geven op het moment dat ze vastlopen of input nodig hebben.

3.2 Lessuggesties bij Les 1

Doel van deze les is aan de ene kant de kennis te vergroten over de aanleiding en de onderwerpen van de NIX18 campagne; en aan de andere kant een begin te maken met de eigen campagnes van de leerlingen. (Kijk voor achtergrondinformatie ook bij hoofdstuk 5, op blz 10).

Introductie

U kunt de les beginnen door te vragen wie weet wat er in de nieuwe Drank en horecawet staat.
In deze wet staat dat vanaf januari 2014 jongeren tot 18 jaar niet in het bezit mogen zijn van alcohol en geen tabak meer mogen kopen. Om deze wet bekend te maken aan het publiek heeft de overheid een campagne gemaakt, de NIX18 campagne. De reden dat de leeftijd omhoog is gegaan van 16 naar 18 is dat alcohol schadelijk kan zijn voor de ontwikkeling van de hersenen van jongeren en kan leiden tot slechtere schoolprestaties. Veel jongeren drinken te vroeg, te veel en te vaak alcohol. Dit kan leiden tot ongelukken, overlast, overschrijden van (seksuele) grenzen en alcoholvergiftiging. Daarom is het beter dat jongeren zeker tot 18 jaar geen alcohol drinken.

Voorbeeldvragen:
- Wie kent deze campagne?
- Wat vind je ervan? Waarom goed? Waarom slecht?
- Waarom is de wet veranderd denk je?

Kijktip

U kunt de spotjes van NIX18 voor ouders en de spotjes voor jongeren laten zien.
U kunt er ook voor kiezen om andere spotjes van campagnes laten ter inspiratie of als aanknopingspunt voor discussie in de klas over wat aanspreekt aan een campagne of juist niet.

Vuurwerk spotje jaren 70:
- https://www.youtube.com/watch?v=q8uoGXgZLrI

Vuurwerk spotje 2009 Shit happens:
- https://www.youtube.com/watch?v=OP17T7lAjXI

Spotjes NIX18 2014 voor jongeren:
- https://www.nix18.nl/#/media/NIX-is-de-afspraak
- https://www.nix18.nl/#/media/daarom-is-er-de-afspraak-van-NIX
- https://www.youtube.com/watch?v=pqZT4JFg8Ls&list=PLdG_HwhEyEHr0TLjqbtssT0GtU2Z8abR_

Spotjes NIX18 2015 voor ouders:
- https://www.youtube.com/watch?v=QWZQaEpSM_U
- https://www.youtube.com/watch?v=J3D1pQdRaCk
- https://www.youtube.com/watch?v=1D6n3bbQWkM

Zelf een campagne maken

U kunt vervolgens uitleggen dat de leerlingen nu zelf aan de slag gaan met het ontwikkelen van een campagne. De jongeren worden uitgedaagd om een pakkende campagne te maken waarmee ze jongeren en of ouders weten te bereiken over de nieuwe regelgeving, de risico's van alcoholgebruik en of roken op jonge leeftijd en mogelijke alternatieven.

U deelt de leerlingen in in teams van ongeveer 4 leerlingen.
Leg uit dat de teams meedoen aan een wedstrijd wie de beste, leukste, origineelste campagne maakt, en vertel uit welke opdrachten de wedstrijd bestaat.

De opdrachten
De campagne bestaat uit 3 verschillende opdrachten:

1. **Folder/poster/oid met campagneboodschap**
   De leerlingen bedenken met elkaar welke boodschap ze willen overbrengen en vervolgens op welke manier ze dit het beste kunnen doen. Ze kunnen ervoor voor kiezen om een flyer of een poster te maken, maar het kan ook iets totaal anders zijn. Bijvoorbeeld een voorlichtingsles aan de onderbouw leerlingen, ouderavond of een videoclip. Het gaat erom dat de campagne boodschap op een heldere manier gecommuniceerd wordt, en zo dat de boodschap aanslaat bij de doelgroep.

2. **Online strategie**
   Naast het maken van bv een poster of een foldertje denken de leerlingen na op welke manier ze hun campagne online kunnen ondersteunen. Zijn er netwerken die in te schakelen zijn? Kan een website, of een instagram-account of een facebookpagina bijvoorbeeld ondersteunend zijn? Leerlingen gaan zelf op zoek naar een vorm die zij het meest passend vinden.

3. **Presentatie van de verschillende campagne onderdelen aan de klas en jury**
   De leerlingen geven een presentatie van hun campagne aan elkaar, waarbij ze uitleggen wat voor boodschap ze hebben en op welke manieren ze denken dat deze boodschap het beste aan de doelgroep gegeven kan worden. Ze lichten ook hun materialen en online strategie toe.

Om mee te kunnen doen aan de wedstrijd moeten alle onderdelen uitgevoerd zijn.
Als een team klaar is met een opdracht, kunnen ze de opdracht laten aftekenen door de docent. De docent zet een paraaf bij de gemaakte opdracht op het deelnameformulier van het team. Op deze manier kunnen de leerlingen de voortgang zelf in de gaten houden, en moeten zij ervoor zorgen dat aan het einde van de lessen alle onderdelen afgetekend zijn door de docent. *Zie voor het deelnameformulier leerlingen Bijlage 1 op blz 10.*

De docent heeft een eigen voortgangsformulier. Hierop kunnen de verschillende teams worden ingevuld en bijgehouden worden aan welke opdrachten zijn voldaan. *Zie Bijlage 2 op blz 11.*

Als alles uitgelegd is, en er geen vragen meer zijn, kunnen de leerlingen aan de slag. Veel succes!

3.3 Lessuggesties bij Les 2, 3 en 4

Doel van deze lessen is om de opdrachten uit te voeren en een campagne te gaan ontwikkelen.
Het zijn uitvoeringslessen. Het kan handig zijn aan het begin van de lessen steeds even kort te inventariseren hoe het proces verloopt. Dit kunt u klassikaal doen, of per team checken.
U kunt hierbij aandacht hebben voor de haalbaarheid van ideeën (zijn de plannen realistisch?) en de planning (gaat het allemaal lukken binnen de afgesproken tijd?).
Probeer de leerlingen zo onbevooroordeeld en zo open mogelijk tegemoet te treden. Het is belangrijk om de leerlingen positief te benaderen, dat stimuleert het zelfvertrouwen. Waardeer de inzet, de antwoorden, de vragen en de vaardigheden van de leerlingen dan ook zo positief mogelijk.

3.4 Lessuggesties bij Les 5

Doel van deze les is om te bepalen wie de wedstrijd voor de beste campagne wint, en om de workshop af te sluiten.

De jury bekijkt de resultaten van alle teams en beslist welk team de winnaar is. De jury bekijkt of alle onderdelen zijn uitgevoerd en kijkt vervolgens met name naar de uitvoering. Bij het beoordelen van de opdrachten let de jury met name op de volgende vier criteria:
- Presentatie
- Creativiteit en originaliteit
- Inhoud van de campagne

Het team met de beste campagne wordt de winnaar. Er kunnen eventueel ook deelprijzen worden gegeven aan teams voor verschillende onderdelen. Afhankelijk van de mogelijkheden die de school heeft, kunnen verschillende prijzen bedacht worden. Denk aan: artikel en foto op de website van de school, extra aandacht voor de campagne in een nieuwsbrief aan de ouders, bioscoopbonnen voor de winnaars, een budget om een alcoholvrij feest te kunnen organiseren, een workshop Happy Drinks (alcoholvrije cocktails) maken met de klas.
Kijk voor meer informatie voor de workshop Happy Drinks op www.dazzlingcocktails.nl/.

Na de prijsuitreiking kan de workshop MaklukZat gezamenlijk worden afgesloten.

Hoofdstuk 4: Tips voor de docent

4.1 Uw rol als docent

Wist u dat uw houding invloed heeft op de wijze waarop de leerlingen reageren op het onderwerp roken of alcohol? Dat ze geremd kunnen worden, zich niet serieus genomen kunnen voelen of dat ze zich juist begrepen voelen en uitgenodigd voelen om te vertellen over hun ervaringen en wellicht angsten. Het is om die reden belangrijk om na te denken wat uw eigen houding eigenlijk is ten opzichte van roken en alcohol.

Enkele tips voor een houding die effectief is:

1. Sta van tevoren stil bij wat uw houding is ten opzichte van roken en alcohol.
2. Treed de leerlingen zo onbevooroordeeld en zo open mogelijk tegemoet. Wanneer u een open houding heeft, acceptatie en begrip toont voor wat er bij leerlingen leeft, kan het gebruik van genotmiddelen bespreekbaar gemaakt worden.
3. Zorg voor een veilige sfeer in de klas. Spreek af dat wat er in de klas besproken wordt niet verder verteld wordt. Maak ook duidelijk dat u wat u te horen krijgt tijdens de lessen, niet verder vertelt.
4. Accepteer de mening van de leerlingen en laat hen zelf meningen geven en oplossingen bedenken.
5. Waardeer de inzet, antwoorden en vaardigheden van de leerlingen zo positief mogelijk.
6. Laat leerlingen elkaar helpen. Zij kunnen zich gemakkelijker in elkaar inleven, herkennen elkaars problemen en kunnen elkaar gedragsalternatieven aanraden.
7. Vertel de leerlingen dat ze vragen die ze liever niet stellen in de klas, ook na de les of op een ander tijdstip kunnen stellen. Voor leerlingen die met vragen zitten of zich schamen voor een bepaalde situatie kan het moeilijk zijn om ten overstaan van de hele klas hun vraag te stellen.
8. Probeer ervoor te zorgen dat in discussies de positieve uitlatingen over roken of drinken niet de overhand krijgen.

4.2 Multiculturele klas

In het onderwijs zitten veel leerlingen met een andere culturele achtergrond dan de Nederlandse. Veel van deze leerlingen zullen anders omgaan met roken en alcohol. Zonder volledig te willen zijn volgen daarom hier een tweetal aandachtspunten waarmee in een multiculturele klas rekening gehouden kan worden:

1. Het kan verstandig zijn om extra aandacht te besteden aan kennis over roken en alcohol. Sommige allochtone ouders waarschuwen alleen tegen het gebruik van genotmiddelen, zonder dat er verdere informatie gegeven wordt. Wanneer extra aandacht en kennis over de onderwerpen in de klas achterwege blijft, kunnen allochtone leerlingen een kennisachterstand oplopen vergeleken met hun autochtone klasgenoten.
2. Het geven van een mening over roken en alcohol kan voor allochtone leerlingen die niet gewend zijn over deze onderwerpen te praten moeilijk zijn. In dat geval is het extra belangrijk om te zorgen voor een veilige sfeer in de klas.

Hoofdstuk 5: Achtergrondinformatie

5.1 Over MaklukZat

Deze workshop MaklukZat is gebaseerd op de interventie MaklukZat die bedacht is door Arjen van Leeuwen. De workshop is een vereenvoudigde versie van de interventie en is uitvoerbaar op klasniveau. Van Leeuwen Communicatie heeft in 2012 een concept ontwikkeld om jongeren écht in beweging te krijgen op elk onderwerp. Arjen van Leeuwen heeft een spel bedacht waarbij de jongeren een vraag wordt gesteld (waar ze een campagne over gaan maken) in relatie tot het onderwerp waarbij ze worden uitgedaagd om op onderzoek te gaan en het zich eigen te maken. Een manier om een boodschap bij jongeren te laten landen is ze zelf met het onderwerp aan de slag te laten gaan.

Met een aantal opdrachten worden de leerlingen op een spoor gezet waarbij het totale resultaat uiteindelijk een prachtige, eigen campagne is waarbij jongeren op een hele mooie manier hun boodschap delen met bv leeftijdgenoten, ouders, docenten of andere doelgroepen.
Succesfactoren: een enthousiaste/betrokken begeleider die op proces stuurt en helpt te ordenen, er is vertrouwen in de aanpak, inpassing op maat per gebruiker en we haken bij jongeren aan op: talent, interesse, eigenaarschap, prijzen en/of spel. Hierdoor zijn de betrokken jongeren tot bijzondere dingen in staat!

Van Leeuwen Communicatie heeft inmiddels diverse prijzen in de wacht gesleept: Galjaardprijs voor Overheidscommunicatie 2012, Publieksprijs voor Overheidscommunicatie 2012, nominatie Communicatieman 2012, 2e prijs SAB 2013 (succesvolle projecten verminderen alcoholproblematiek samenleving) en Nationale Jeugdwerkloosheidsprijs Baanbrekend 2013 van de SER/NJR.

Op de website maklukzat.nl/2012:
'Maklukzat' is een gezamenlijke aanpak van de Drentse gemeenten, zorgverleners, scholen en andere partijen in Drenthe gericht op het terugdringen van alcoholgebruik en –misbruik onder jongeren in Drenthe. Door tijdige signalering, eenduidige regelgeving, gezamenlijke handhaving en door het creëren van publiek draagvlak voor het uitgangspunt van de gezamenlijke aanpak: 'Geen alcohol onder de 16 jaar, Maklukzat'.

Maklukzat bracht bestaande initiatieven op het gebied van alcohol & jongeren in Drenthe onder één noemer, waardoor ze elkaar hebben versterkt. Nieuwe afspraken zijn kansrijker omdat ze breed worden gedragen en over gemeentegrenzen heen gaan. Een belangrijk onderdeel van de gezamenlijke aanpak is de jongerencampagne die in september 2011 van start ging; teams van verschillende middelbare scholen in Drenthe ontwikkelden een eigen alcoholcampagne voor leeftijdsgenoten.
De campagne die als beste uit de bus is gekomen, is beloond met een mooie prijs.

Maklukzat is een gezamenlijk initiatief van de Drentse gemeenten (VDG), Verslavingszorg Noord-Nederland, GGD Drenthe, Politie Drenthe, de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit en Koninklijke Horeca Nederland.

Neem voor meer informatie contact op met Arjen van Leeuwen:
info@vanleeuwencommunicatie.nl.

MAKLUKZAT.NL

5.2 Handige sites voor informatie, feiten en cijfers

www.trimbos.nl
Het Trimbos-instituut is een kennisinstituut dat onderzoek doet naar geestelijke gezondheid, mentale veerkracht en verslaving. Het Trimbos-instituut heeft veel informatie over alcohol en roken. Via de website is onder andere een aantal rapporten te downloaden met cijfers van alcoholgebruik door jongeren:

- HBSC rapport 2013
- Jeugd en riskant gedrag 2011

www.alcoholinfo.nl
Op deze site staat allerlei informatie over alcohol; over de werking ervan, de risico's, hoe je om kunt gaan met iemand die teveel alcohol drinkt en bijvoorbeeld informatie over de wet en beleid.

www.rokeninfo.nl
Op deze site staat allerlei informatie over tabak en roken; over de werking ervan, de risico's, en hoe je kunt stoppen met roken.

www.naar18jaar.nl
Deze site is bedoeld voor professionals van de GGD en IVZ en bevat allerlei informatie over de campagne NIX18. Via de toolkit van deze site is veel praktische informatie te vinden over de onderbouwing van de campagne, en de materialen en wordt via Veelgestelde vragen antwoord gegeven op de meest voorkomende vragen met betrekking tot de NIX18 campagne.

Voor jongeren:

- Drinktest voor jongeren die regelmatig alcohol drinken en hun drinkgedrag eens onder de loep willen nemen. Doe de test op: www.watdrinkjij.nl

DE GEZONDE SCHOOL EN GENOTMIDDELEN

Wilt u op school een alcohol-, roken-, en drugsbeleid?
Een beleid waarbij structureel aandacht is voor genotmiddelen? Ga dan aan de slag met het preventieprogramma *De gezonde school en genotmiddelen* (DGSG) van het Trimbos-instituut. Neem voor meer informatie contact op met de instelling voor verslavingszorg of GGD bij u in de buurt of kijk op www.dgsg.nl. *De gezonde school en genotmiddelen* (DGSG) is hét preventieprogramma over alcohol, roken en drugs voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Uniek aan het programma is dat het niet alleen draait om voorlichtingslessen. Ook het betrekken van ouders, het opstellen van duidelijke regels en het signaleren en begeleiden van leerlingen met problemen zijn belangrijk.

Digitale handleiding Gezonde School
Voor het MBO bestaat de digitale handleiding Gezonde School voor het realiseren van een gezonde mbo-instelling. Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van studenten en schoolpersoneel, en legt dit vast in haar beleid. Een gezonde student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een bewegingsstimulerende omgeving. Voor meer informatie over een Gezonde School in het MBO kijkt u op www.degezondeschool.nl.

Bijlage 1: Deelnameformulier Leerlingen

Team (naam) .....

Groepsleden .....

.....

.....

.....

Opdracht 1: **De campagneboodschap**

.....

.....

.....

.....

Paraaf docent

Opdracht 2: **De online strategie**

.....

.....

.....

.....

Paraaf docent

Opdracht 3: **De presentatie**

.....

.....

.....

.....

Paraaf docent

Bijlage 2: Voortgangsformulier docent

Team 1 (naam) .....

Opdracht 1	De campagneboodschap	O
Opdracht 2	De online strategie	O
Opdracht 3	De presentatie	O

Team 2 (naam) .....

Opdracht 1	De campagneboodschap	O
Opdracht 2	De online strategie	O
Opdracht 3	De presentatie	O

Team 3 (naam) .....

Opdracht 1	De campagneboodschap	O
Opdracht 2	De online strategie	O
Opdracht 3	De presentatie	O

Team 4 (naam) .....

Opdracht 1	De campagneboodschap	O
Opdracht 2	De online strategie	O
Opdracht 3	De presentatie	O

Team 5 (naam) .....

Opdracht 1	De campagneboodschap	O
Opdracht 2	De online strategie	O
Opdracht 3	De presentatie	O

Team 6 (naam) .....

Opdracht 1	De campagneboodschap	O
Opdracht 2	De online strategie	O
Opdracht 3	De presentatie	O

Trimbos instituut

NIX18
NIET ROKEN - NIET DRINKEN

Meer informatie?

Heeft u vragen of opmerkingen, neem gerust contact op met de GGD of instelling voor verslavingszorg bij u in de buurt waarmee u contact heeft gehad over de workshop MaklukZat. Of kijk voor meer informatie op www.dgsg.nl.

Colofon

Samenstelling en redactie
Boukje van Vlokhoven

Advies
Arjen van Leeuwen
Lex Lemmers

Vormgeving en productie
Canon Nederland N.V.

Trimbos-instituut
Da Costakade 45
Postbus 725
T: (030) 297 11 00

Deze workshop is ontwikkeld in het kader van NIX18 campagne door het Trimbos-instituut en is gebaseerd op de interventie MaklukZat van Van Leeuwen Communicatie.

De uitgave kwam tot stand met financiële steun van het ministerie van VWS.

2015, Trimbos-instituut, Utrecht

©Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande toestemming van het Trimbos-instituut.